

Ekonomide yavaşlama sinyalleri başladı

Sıkı para politikasıyla aralık ayında göstergeler bozuldu, ekonomi yavaşlama sinyalleri verdi. Merkez Bankası'nın açıkladığı verilere göre imalat sanayi genelinde mevsimsel etkilerden arındırılmış Kapasite Kullanım Oranı aralık ayında bir önceki aya göre 0,2 puan azalarak yüzde 77,3 seviyesinde gerçekleşirken, reel kesimde de güven düştü. Reel Kesim Güven Endeksi de aralıkta geçen aya göre 1,1 puan azalarak 99,1'e geriledi.

S eçimden sonra uygulanan sıkı para politikasıyla birlikte, ekonomide yavaşlama sinyalleri görülmeye başlandı. Yavaşlama hem üretimde hem de reel kesim güvenine yansdı. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından Yayınlanan verilere göre mevsimsel etkilerden arındırılmamış Kapasite Kullanım Oranı (KKO), bir önceki aya göre 0,5 puan azalarak yüzde 77,5 seviyesinde gerçekleşti. Anket sonuçlarına göre, imalat sanayisi genelinde kapasite kullanım oranı, aralıkta geçen aya kıyasla 0,5 puan azalarak yüzde 77,5'e geri-

ledi. Mevsimsel etkilerden arındırılmış kapasite kullanım oranı ise (KKO-MA) geçen aya göre 0,2 puan azalarak yüzde 77,3'e indi. İmalatta görülmüş bozulurken, reel kesimde de güven azaldı. Merkez Bankası tarafından aralık ayına ilişkin açıklanan İktisadi Yönelim İstatistikleri ve Reel Kesim Güven Endeksi'ne göre, aralıkta geçen aya göre 1,1 puan azalarak 99,1 seviyesine düştü. Aynı dönemde mevsimsellikten arındırılmış reel kesim güven endeksi 0,5 puan azalarak 103,4 seviyesinde gerçekleşti. Endeksi

oluşturan anket sorularına ait yayımla endeksleri incelendiğinde, genel gidişatı, sabit sermaye yatırım harcaması, mevcut toplam sipariş miktarı, mevcut mamul mal stoğu ve gelecek üç aydaki ihracat sipariş miktarına ilişkin değerlendirmeler endeksi artış yönünde etkilerken, son 3 aydaki toplam sipariş miktarı, gelecek 3 aydaki toplam istihdam ve üretim hacmine ilişkin değerlendirmeler endekse azalış yönünde etki yaptı. Son 3 aya yönelik değerlendirmelerde, iç piyasa sipariş miktarında azalış bildirenler lehine olan seyir güçlendi. Üretim hacmi

ve ihracat sipariş miktarında artış bildirenler lehine olan seyir ise azalış bildirenler lehine döndü. Mevcut toplam siparişlerin mevsim normallerinin altında olduğu yönündeki değerlendirmeler ise mevcut mamul mal stokları seviyesinin mevsim normallerinin üstünde olduğu yönündeki değerlendirmeler geçen aya göre zayıfladı. Gelecek 3 aya yönelik değerlendirmelerde, üretim hacmi ve iç piyasa sipariş miktarında artış beklentiler lehine olan seyir zayıflarken, ihracat sipariş miktarında artış beklentiler lehine olan seyir güçlendi. -EKONOMİ SERVİSİ

İNŞAATTA GÜVEN AZALDI

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), aralık ayına ilişkin hizmet, perakende ticaret ve inşaat güven endekslerini açıkladı. Buna göre, mevsim etkilerinden arındırılmış güven endeksi aralıkta aylık bazda inşaat sektöründe yüzde 3,3 azalarak 88'e gerilerken, hizmet sektöründe yüzde 1,2 artarak 112,3'e, perakende ticaret sektöründe yüzde 4,5 yükselerek 116,8'e çıktı. Mevsim etkilerinden arındırılmış hizmet sektörü güven endeksi kasımda 110,9 iken, aralıkta 112,3'e yükseldi. Hizmet sektöründe bu ay kısma kıyasla son üç aylık dönemde iş durumu endeksi değişim göstermezken, gelecek üç aylık dönemde hizmetlere olan talep beklentisi yüzde 0,1 azaldı, son üç aylık dönemde hizmetlere olan talep yüzde 3,8 arttı. Mevsim etkilerinden arındırılmış perakende ticaret sektörü güven endeksi kasımda 111,7 iken, bu ay 116,8 oldu. Perakende ticaret sektöründe, son üç aylık dönemde iş hacmi-satışlar yüzde 9,9 ve gelecek üç aylık dönemde iş hacmi-satışlar beklentisi yüzde 3,7 artarken, mevcut mal stoğu seviyesi yüzde 0,9, azaldı. Mevsim etkilerinden arındırılmış inşaat sektörü güven endeksi ise geçen ay 91 iken, bu ay 88 değerini aldı. İnşaat sektöründe geçen aya göre alınan kayıtlı siparişlerin mevcut düzeyinde yüzde 5,4, gelecek üç aylık dönemde toplam çalışan sayısı beklentisi alt endeksinde yüzde 1,5 azalış gerçekleşti.

PMİ VERİSİNDE BELİRGİN YAVAŞLAMA

Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan imalat sanayi performansında en hızlı ve güvenilir referans kabul edilen İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketinin Ekim 2023 dönemi sonuçları göre gösterge yılın en düşük seviyesine düştü. 48,4 olarak ölçülen endeks, faaliyet koşullarındaki yavaşlamanın ilımı olduğunu gösterse de söz konusu yavaşlama PMI'nin 49,6 olarak ölçüldüğü Eylül ayına kıyasla daha belirgin gerçekleşti. İmalatçılar ekimde iç ve dış talebin genel olarak zayıf seyretilmesini bildirdi. Bunun sonucu olarak toplam yeni siparişler ve yeni ihracat siparişleri hız kaybetti. Toplam yeni siparişlerdeki yavaşlama geçen yılın kasım ayından bu yana en yüksek oranda kaydedildi. Yeni siparişlerdeki bu görünüme bağlı olarak üretim de ekim ayında gerilemeye devam etti. Böylece üst üste dört ay boyunca üretime ivme kaybı gözlemlendi. Endekste 50'nin üstündeki değerler büyümeye işaret ederken, bu eşik değerin altı daralma sinyali olarak değerlendiriliyor.

İSTİHDAMDAMDA ARTIŞ YÖNLÜ BEKLENTİDE DÜŞÜŞ

TCMB tarafından açıklanan reel kesim güven endeksinde göre gelecek 12 aydaki sabit sermaye yatırım harcamasına ilişkin artış yönlü beklentiler önceki aya göre güçlenirken, gelecek 3 aydaki istihdama ilişkin artış yönlü beklentiler zayıfladı. Öte yandan ortalama birim maliyetlerde gelecek 3 ayda artış olmasını bekleyenler ve son 3 ayda artış olduğunu bildirenler lehine olan seyir zayıfladı. Gelecek 3 aydaki satış fiyatına ilişkin artış yönlü beklentiler ise güçlendi. Gelecek 12 aylık dönem sonu itibarıyla yıllık ÜFE beklentisi önceki aya göre 2,4 puan azalarak yüzde 58,8 seviyesinde gerçekleşti. İçinde bulunduğu sanayi dalındaki genel gidişat konusunda önceki aya kıyasla daha iyimser olduğunu belirtenlerin oranı yüzde 8,9'a, daha kötümser olduğunu belirtenlerin oranı yüzde 15,4'e yükselirken, aynı kaldığını belirtenlerin oranı yüzde 75,7'ye geriledi.

İş dünyasına destek Türkiye'nin geleceği

İstanbul Sanayi Odası (İSO) 43. Bağlantı Elemanları, Tel ve Tel Ürünleri Meslek Komitesi ve BESİAD iş birliğiyle İstanbul Cemile Sultan Korusu Tesisleri'nde düzenlenen toplantı, BESİAD Yönetim Kurulu Başkanı Sinan Topuk, İSO 43. Meslek Komitesi Başkanı Mehmet Gökhan Ulaşan, Ekonomist ve Akademisyen Prof. Dr. Erhan Aslanoğlu ile komite ve dernek üyelerinin katılımıyla gerçekleşti. Toplantıda yaptığı konuşmasında, iş dünyası açısından 2023 yılının çok farklı iç ve dış etkenlerle mücadeleye geçtiğinin altını çizen BESİAD Yönetim Kurulu Başkanı Sinan Topuk, "Tüm olumsuzluklara rağmen, özel sektörümüzün yine zorluklardan yılmadan sürdürdüğü üretim ve ihracat azmi sayesinde, Türkiye ekonomisi bu yıl yüzde 5 gibi dengeli bir büyüme performansı ile kapatacak. 2023 yılı ihracatımız ise 255 milyar doları aşacak. Ancak reel sektörün istihdamda, yatırıma, üretime ve ihracata artan bir ivmeyle devam edebilmesi amacıyla ekonomi yönetiminden beklentilerimizi de BESİAD olarak sektörümüz adına takip etmeye devam edeceğiz. Çünkü inanıyoruz ki iş dünyasına verilecek her türlü des-

tek Türkiye'nin geleceğine yatırımdır" şeklinde konuştu.

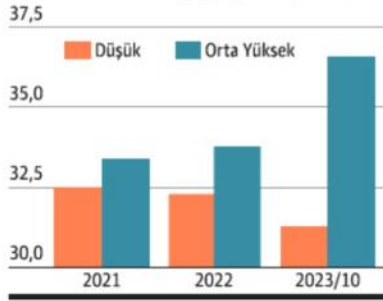
Bağlantı elemanları sektörünün 1 milyar dolara yaklaşan ihracatını, kilogram başı değerini de Türkiye ortalamasının çok üzerinde olarak 4,1 dolar seviyesine yükseltmeyi başardığını kaydeden Başkan Topuk, üretim ve yatırımların artması için gereken destek ve düzenlemelere de dikkat çekti. Sanayi yatırımlarının ülke yüzölçümü içindeki payının Almanya'da yüzde 4, İtalya'da yüzde 2,8, OECD ortalamasının da yüzde 2,4 olduğunu, Türkiye'de ise bu oranın sadece binde 3'te kaldığını vurgulayan Sinan Topuk, "Sanayiciler olarak, dünyadaki rakiplerimizin 10'da 1'i kadar alanda faaliyet gösteriyor, buna rağmen küresel rekabette var olmayı başarabiliyoruz. Yeni yatırımların önünü açabilmek için ihtiyaç duyulan yeni sanayi alanları üretilmesi ihtiyacının mekânsal planlama yaklaşımı ile çözülmesini talep ediyoruz. Bu anlamda sanayicilerimize verilecek her destek, üyelerimizin önünü açacak her düzenleme Türkiye ekonomisine yüksek bir çarpan etkisi ile fayda olarak geri dönebilecek potansiyele sahiptir" açıklamasını yaptı.

Ucuz üründe rekabet zoru oyunu bozdu

Türkiye'nin düşük katma değerli mallarda yaşamaya başladığı pazar kaybı, hem üretim hem de ihracatta, ağırlıkla orta teknoloji ürünler kayışı hızlandırdı

İhracatın teknoloji yoğunluğu (pay; %)

Zor, oyunu bozdu... Yüksek enflasyonun yol açtığı maliyet artışının da etkisiyle, fiyat elastikiyeti yüksek ucuz ürünlerde Uzakdoğu ve Kuzey Afrika ülkelerine pazar kaptıran Türk ihracatçılar, ürün kompozisyonunda değişime gitmek zorunda kaldı. İmalat sanayiinde düşük ve orta-düşük teknoloji ürünlerin ihracatı gerilerken,

bu iki kategorinin toplam ihracattaki payı da veri tarihinin en düşük seviyesine indi. Düşük teknoloji ürünlerin payı ilk kez yüzde 31'in altına geriledi. Orta-düşük teknolojinin payı yüzde 30'un altına inerken, kayışın yoğunlaştığı orta-yüksek teknoloji ürün grubunun payı ise ilk kez yüzde 37 bandına geldi. **MERVE YİĞİTCAN/06**

İhracatın katma değeri 'mecburiyetten' artıyor

MERVE YIGİTCAN / İSTANBUL

Talep koşullarındaki bozulmanın hakim olduğu bir yılı geride bırakan ihracatçılar, yüksek maliyet baskısı nedeniyle fiyat tutturamayınca Uzakdoğulu rakipleri tarafından katma değeri düşük ürünlerde adeta ringin dışına atıldı. Dış ticaret verilerine göre düşük ve orta düşük teknoloji ürünlerin ihracatı payı 10 ayda yüzde 59,8 ile verinin açıklanmaya başladığı 2014'ten bu yana en düşük seviye olarak ölçüldü. Düşük katma değerli ürünlerdeki irtifa kaybı **sanayi** üretim endeksi verilerine de yansdı. Endeksin ekim ayı verilerine göre, düşük teknoloji ürünlerde yıllık bazda yüzde 4,1'lik bir gerileme söz konusu. Veriler, imalat **sanayinde** teknolojik dönüşüm ihtiyacını gözler önüne sererken, ihracatçılar da bu maliyet koşullarında Türkiye'nin katma değeri düşük ürünlerde rekabet şansının kalmadığını, **sanayinin** katma değeri ve verimliliği artırmasının bir tercih değil zorunluluk olduğunu söylüyor.

Veri tarihinin en düşük seviyesi TÜİK'in Dış Ticaret İstatistikleri'ne göre, ocak-ekim döneminde ihracat 2023 yılı Ocak-Ekim döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 0,2 artarak 209 milyar 904 milyon dolar oldu. Teknoloji yoğunluğuna göre, imalat **sanayi** ürünleri dış ticaretine bakıldığında ise, düşük teknoloji ürünlerin ihracatı yılın 10 ayında geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 3,7 düşerek 61 milyar 790 milyon dolar olurken, ihracattan aldığı pay da 1,1 puan düşerek yüzde 31,2 oldu. Orta düşük teknoloji ürünlerde de benzer bir ivme kaybı söz konusu. Yılın 10 ayında orta düşük teknoloji ürünlerin ihracatı yüzde 9,8 gerileyerek 56 milyar 658 milyon dolara inerken ihracattan aldığı pay 3,1 puan düşüşle yüzde 28,6 oldu. Böylece düşük ve orta düşük teknoloji ürünlerin toplam payı yüzde 59,8 ile TÜİK tarafında verinin paylaşılmaya başladığı 2014 yılından bu yana en düşük seviyesi olarak ölçüldü.

Orta yüksek teknoloji ürünlerin payı ise yıllar içinde kademeli bir şekilde arttı. Söz konusu kategoride ihracat ocak-ekim döneminde yüzde 10,5 artarak 72 milyar 512 milyon dolar olurken, orta yüksek teknoloji ürünlerin ihracatının genel ihracattan aldığı pay da 3,5 puan artışla yüzde 36,6 oldu. Bu da yine veri tarihinin 10 aylık dönemler baz alındığında en yüksek oranı olarak kayda geçti. Yüksek teknoloji ürünlerin ihracatı da ocak-ekim döneminde yüzde 27 artarak 7 milyar 296 milyon do-

İmalat **sanayi** ihracatında teknoloji yoğunluğunun payı (%)

Yıllar	Düşük	Orta Düşük	Orta Yüksek	Yüksek
2014	35,8	29,2	31,6	3,4
2015	35	29,5	31,8	3,7
2016	35,1	28,3	33,1	3,5
2017	33,3	28,3	34,6	3,9
2018	32,6	27,6	36,4	3,5
2019	32,8	27,5	36	3,6
2020	33,5	27,2	35,9	3,4
2021	32,5	31,1	33,4	3
2022	32,3	30,8	33,8	3,1
2023*	31,2	28,6	36,6	3,7

Yeni doğan girişimlerden değişimin sinyalleri

TÜİK'in Girişimcilik ve İş Demografisi 2022 verileri de, daha katma değerli üretime yönelimin işaretlerini taşıyor. Çalışmaya göre, imalat **sanayinde** 2022 yılında doğan girişimlerin yüzde 59,7'si düşük, yüzde 27,5'i orta düşük, yüzde 11,8'i orta yüksek, yüzde 0,9'u ise yüksek teknoloji düzeyine sahip ürünleri üreten girişimler oldu. Veri geçişine bakıldığında, düşük teknoloji düzeyinde girişimlerin doğum dağılımındaki payı yüzde 63,7 ile 2019'da yaptığı zirveden sonra düzenli bir şekilde

düşmeye başladı; 2020'de yüzde 61,2; 2021'de yüzde 60,7; 2022'de yüzde 59,7 oldu. Doğan girişimler arasında orta düşüğe de son 3 yıldır kademeli artış söz konusu. 2020'de doğan girişimlerin yüzde 26,3; 2021'de yüzde 26,8; 2022'de de yüzde 27,5'i orta düşük teknoloji düzeyinde. Orta yüksek teknoloji düzeyinde de 3 yıldır ihmal edilebilir bir pay artışı görülürken, yüksek teknoloji düzeyinde girişimlerin payı ise yüzde 1'in altında kalarak patinaj yapmayı sürdürüyor.

Katma değer dağılımında **sanayinin** devleri 'orta'da buluştu

Benzer bir tabloyu, **İstanbul Sanayi Odası**'nın açıkladığı Türkiye'nin 500 Büyük **Sanayi** Kuruluşu 2022 araştırmasında da görmek mümkün. Araştırmada teknoloji yoğunluğuna göre yaratılan katma değer dağılımında dev şirketler 'orta'da buluştu. Düşük teknoloji **sanayilerin** payı 2019-2022 arasında sırasıyla yüzde 40; yüzde 37,3; yüzde 33,3 ve yüzde 28,9 olarak ölçülürken; orta düşük teknoloji **sanayilerin** payı aynı

yıllarda yüzde 29,6; yüzde 31,5; yüzde 32,4 ve yüzde 37,7 gibi kademeli bir artış görüldü. Yine orta yüksek teknoloji **sanayilerin** de 2019'da yüzde 23,5 olan oranı sırasıyla yüzde 24,8; yüzde 28,3 ve 2022 yılına gelindiğinde yüzde 27,2

Sürdürülebilir ihracat için fiyat değil katma değer önemli

Değerli kurun ihracata olumsuz etkileri, özellikle emek yoğun sektörlerde sıklıkla dile getiriliyor. Kurun baskılandığı seviyede, artan maliyetlerin mevcut taleple karşılanmasının zor olduğunu savunan reel sektör temsilcileri, ihracat fiyatlarında Uzakdoğulu rakiplerinkine fiyat makasının Türkiye aleyhine açıldığını, bu durumun da pazar kaybını hızlandığını savunuyor. Bununla beraber Merkez Bankası, değerli TL'nin ihracata katkısının çok sınırlı olduğunu dile getiriyor. EKONOMİ Gazetesinin 5 Aralık tarihli sayısında "Değerli TL'nin ihracata anlamlı bir katkısı yok" başlıklı manşet haberinde, Merkez Bankası'nın "Üretimim İthal Girdi İçeriği ve İhracatın Reel Kur Esnekliği: Türkiye Örneği" adlı çalışmaya yer verilmişti. Çalışmada, "İhracattaki kalıcı ve sürdürülebilir kazanımların, temelde fiyat rekabetliliğinden ziyade, katma değeri yüksek ve teknolojik ürün çeşitlendirmesiyle sağlanabileceğine" işaret edildi.

lar oldu, payı da 0,8 puan artışla yüzde 3,7'ye çıktı.

Teknolojisi düşük olanın ihracatı da düştü

Sektörel bazda bakıldığında Türkiye'nin düşük ve orta düşük teknoloji imalat yaptığı sektörlerin neredeyse tamamında düşüş var. Bunların başında en fazla ihracat yapılan kimya, hazır giyim, çelik, demir/ demir dışı metaller ve tekstil geliyor. Türkiye İhracatçılar Meclisi'nin (TİM) açıkladığı kasım ayı ihracat rakamlarına göre, Türkiye'nin otomotivden sonra en fazla ihracat yaptığı ikin-

ci sektör olan kimyada ihracat 11 ayda yüzde 9,6 düşerek 27,8 milyar dolar oldu. Kimya sektörünün orta yüksek ve yüksek teknoloji ürün kategorisinde de imalatı var, ancak Türkiye'de sektörün en fazla ihracat yaptığı alt grubu plastik mamulleri oluncu, buradaki ihracat kaybı da orta düşüğe geldi.

En fazla ihracat yapılan üçüncü sektör olan hazır giyimde de kayıp 11 ayda yüzde 8,6'yı buldu, bu sektörün ihracatı ocak-kasım 19,4 milyar dolardan 17,8 milyar dolara indi. En fazla ihracat yapan beşinci sektör çelikte ise kayıp 11 ayda

yüzde 31,2'yı buldu. Sektörün bu dönemde ihracatı 19,6 milyar dolardan 13,5 milyar dolara düştü. Demir ve demir dışı metallerde de ihracat 11 ayda yüzde 13,2 düşerek 11,5 milyar dolar seviyelerine indi. Tekstil ve hammaddeleri sektöründe ise ihracat ocak-kasım döneminde yüzde 7,9 eriyerek 8,8 milyar dolar olarak ölçüldü.

Buna karşın, otomotiv, elektronik, elektronik, makine ve aksam, iklilendirme, savunma ve havacılık **sanayi** gibi yüksek-orta yüksek teknoloji sektörlerinin ihracatlarını da artırdığı göze çarpıyor.

Glütensiz Veggipasta ile tüketicilere alternatif lezzetler sunuyor

Tüketicilerin ihtiyaçlarını değerlendirerek pazarda bulunmayan ürünleri de geliştirmeyi amaçlayan Pastavilla'da Ar-Ge departmanı önem kazanıyor. Şirket özellikle çölyak hastalarının tükettiği glütensiz ürünlerde makarna lezzetini yakalamakta iddialı.

Sektörde 30 yıldır yenilikçi bakış açısı ve inovatif yaklaşımları kendine gövde ederek pazarda faaliyet gösteren Pastavilla, klasik çeşitlerden tam buğdaya, bronz kalıp serisinden glütensiz, makarna soslarından irmiğe kadar makarnaya dair her şeyi tüketicilere sunuyor. 30 çeşit klasik ürün, 13 çeşit özel ürünle ve 3 çeşit makarna sosuyla raflarda yerini alan Pastavilla, ürünlerini Türkiye'nin dört bir yanına ve 100'e yakın ülkeye ulaştırıyor. Hâlihazırda en yüksek ihracatını Kanada'ya gerçekleştiren Pastavilla, ihracatını kalite beklentisi yüksek pazarlarda geliştirmeyi hedefliyor.

"Ar-Ge bizim için çok önemli bir departman"

Pastavilla'nın 350 dönüme yayılan üretim tesislerinde yıllık 186 bin ton yüksek üretim kapasitesi ile dünya standartlarına uygun, son teknoloji tesislerinde üretim gerçekleştiriliyor. Tüketicilerin ihtiyaçlarını ve beklentilerini tespit eden marka, bu ihtiyaçlara yönelik çalışmalar geliştirilmesinde piyasada var olmayan ürünleri tüketicilere sunmayı amaçlıyor. Pastavilla Genel Müdürü Dilara Arslan Ünlü, bu yaklaşımla şöyle açıklıyor: "Veggipasta, Serie Speciale ailemizin bir üyesi. Glütensiz, tüketicilerin en büyük kaygıyı yedikleri ürünün şeklini makarnaya benzeşmesine rağmen tadını makarnadan uzak olmaması. Veggipasta ise yüzde 100 sarı bezelyeden, çölyak hastalarına uygun bir üründür. Hiçbir katkı maddesi içermiyor ve vegan. Tüm bu özelliklerinin yanında bildiğiniz makarna ta-

"Güneş enerjisinden her geçen yıl daha çok yararlanacağız"

Pastavilla olarak üretim sırasında kullandığımız enerji kaynaklarımızın yenilenebilir kaynaklara geçmesini hedefliyoruz. "Aynı zamanda yine üretim için kullandığımız her kendi bünyemizde üretiliyor ve bunun yanında suyumuzu da kendi sistemimiz içinde arıtıyoruz. Sıfır atık hedefi taşıyoruz. Üretimde arta kalan porsaları dahi atık haline getirmiyor, yem olarak barınaklara gönderiyor. Tüm bunların yanında güneş enerjisi üzerine yaptığımız karbon ayak izimizi minimize etmek için hız kesmedim devam ediyor. Güneş enerjisi kullanımımızı her yıl artırma hedefindeyiz" açıklamalarında bulundu.

dında. Bir başka örnek ise yine Serie Speciale ailesinin bir ürünü olan Porsiyon Spaghettili. Bu ürünümsüz de porsiyon kontrolünü sağlamak için kendiliğinden porsiyonlarına ayrılmış olarak sunuluyor. Bu sebeple de Ar-Ge bizim için çok önemli bir departman haline geliyor. Bizim bünyemizde tam zamanlı çalışan bilim insanları mevcut. Sektörümüzün

bakanlık onaylı ilk Ar-Ge laboratuvarına da biz sahibiz. Sektörümüzün yenilikçi markası olduğumuz rahatlıkla söyleyebiliriz."

"Ulaştığımız ülke sayısını arttırmayı hedefliyoruz" İÇ piyasa ve ihracatta başarılı bir yıl geçirdiklerini ifade eden Dilara Arslan Ünlü, 2023 yılını göz önünde tutarak hedeflerini belirterek, "Yeni dönemde sürdürülebilirliğe katkı sağlama ve yeni sağlık trendlerine uygun ürünlerle inovatif yönümüzü ön planda olacak. Ürün gamımızı ve ulaştığımız ülke sayısını arttırmayı hedefliyoruz" dedi.

"Toplamda 42 bin dönüm sözleşmeli tarım alanına ulaştık"

Türkiye'de sürdürülebilir ve sözleşmeli tarım çalışmaları yürüttüklerini ifade eden Barilla Genel Müdürü Murat Koç, coğrafi işaretli Filiz Mardin Bulguru ile Türk mutfağının bilinirliğine dair katkılarını sürdüreceklerini söyledi.

Barilla Genel Müdürü Murat Koç, "Daha İyi Bir Yaşam İçin Yemek Keyfi" amacı kapsamında, 2010'dan bu yana her ton bitmiş ürün başına sera gazı emisyonlarını yüzde 32, su tüketimini ise yüzde 24 azalttıklarını aktardı ve ekledi: "Barilla Türkiye olarak ise 2022 yılında su tüketimini son 10 yılda yüzde 35 oranında düşüştü, aynı dönemde karbon salımı ise yüzde 8 azaldı. Önümüzdeki dönemde ise sera gazı salımını azaltma çalışmalarımız kapsamında Bolu fabrikamızın tüm enerji kaynağını güneş panelleri ile sağlama hedefi doğrultusunda çalışmalarımıza devam ederken, fabrikamızda yağmur suyunun döngüsel suyu kullanma projesi de önümüzdeki birkaç yıl içinde hayata geçirmeyi amaçlıyoruz. Çeyrek asra yakın süredir Türkiye'de sürdürülebilir ve sözleşmeli tarım çalışmalarımızı sürdürüyoruz. 100 bin ton kapasiteli Bolu fabrikamızda 2022'de de yerel üretiminizin tamamını Türk buğdayları ile gerçekleştirdik, toplamda 42 bin dönüm sözleşmeli tarım alanına ulaştık. Yılabanda tüketicilerle buluşturduğumuz coğrafi işaretli

Filiz Mardin Bulguru ile de yerel tarıma ve Türk mutfağının bilinirliğine dair katkılarımızı sürdürmeye devam ediyoruz."

"Küresel ölçekte 4 başlık için adımlar atılmadı"

Barilla Grubu'nun 146 ülkeye sunulan lezzetli ürünlerini sürdürülebilirlik ilkeleriyle birleştirerek, hem tüketicilere kusursuz bir deneyim sunma hem de çevreyi koruma amacıyla taşıdığı virgüllü kurulum Murat Koç, şöyle konuştu: "Küresel ölçekte ciddiye alınması hatta acil adım atılması gereken dört başlık var. Bunların başında ağız ve bezeli temiz tarım. Ardından sürdürülebilir tarım modelleri yer alıyor. Diğer önemli bir problem ise gıda israfı. Barilla olarak bu sorunlarda çözümlerin bir parçası olmak adına çalışmalarımıza devam ediyoruz. Sürdürülebilirlik Barilla için büyük bir önem taşıyor."

Makarna ihracatında kilogram ortalaması 0,64 dolara yükseldi

Hububat sektörünün önde gelen ihracat kalemlerinden makarnada kilogram başına ortalama 0,64 dolar seviyesinde bulunuyor. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nden bu yıl ilk 9 ay sonunda hububat, bakliyat, yağlı tohumlar ve mamulleri sektörünün ihracatı 2,8 milyar dolar oldu. Güneydoğu'nun toplam ihracatının üçte birini gerçekleştiren hububatçılar, aylık 300 milyon dolar ihracat ortalamasına aşarak bölge ihracatındaki liderliğini korudu. 9 aylık dönemde sektörün ihracatı miktarı bazında yüzde 31,2 artışten bölgedeki işletmeler ihracat gelirlerini ise yüzde 8,6 oranında artırmayı başardılar. Bu dönemde en fazla ihracat edilen ürünler makarna, buğday unu ve bitkisel yağlar oldu. Bölgenin aynı dönemde makarna ihracatı 450 milyon doları geçti.

Dünyanın en büyük makarna ihracatçılarından biri olan Türkiye'nin bu alandaki önde gelen markalarını Güneydoğu Anadolu

Bölgesi'nde faaliyet gösteriyor. Makarna ithal etmek isteyen ülkeler için Türkiye, coğrafi konumu ile öne çıkıyor. Yine ülkemizin sahip olduğu kaliteli buğdaya işleyerek rekabetçi fiyatlarla ihracat eden bir ülke konumunda bulunuyor. Bu alandaki en güçlü rakibimiz İtalyanlar, Avrupa'daki ve bölgenin önemli tedarikçisi Kanada'daki kuraklık ve kötü hava koşulları nedeniyle bir süre için makarna ihracatı durmuş durumda. Dün-yaca ünlü İtalyan markaları çareyi Türkiye'den durum buğdayı ithalata almaya arıyor. Küresel gıda arzında önemli bir yerini alan Türkiye'nin toplam makarna ihracatının yüzde 65'ten fazlasını makarna, buğday unu ve bitkisel yağlar oluşturuyor. Bölgede işlenen ürünlerle farklı coğrafyalardan büyük talep oluyor. Güneydoğu'da ayda ortalama makarna ihracatı 50 milyon dolar gelir sağlıyor.

Mutlu Makarna 2023'ü 300 milyon dolarlık ihracat ile kapatacak

Dünyanın en büyük makarna üreticileri arasında yer alan Mutlu Makarna'da yatırımlar hız kesmiyor. 110'un üzerinde ülkeye çalışan Mutlu, yılsonuna kadar 300 milyon dolarlık ihracat yapmayı planlıyor. Yurt içi ve yurt dışı pazar yanında her geçen gün artan ihracatı destekleyen Mutlu Makarna, geçen yıl 'Tekirdağ'da üretime başladığı yeni tesisi ile iç piyasadaki çeşitli reklam kampanyalarını ile pazar payını yüzde 10'a çıkardı. Mutlu, 2024 yılı sonuna kadar gerçekleştireceği yeni yatırımları ile hem yurt içi hem de ihracat pazarını daha da artırmayı hedefliyor. Gaziantep'teki yeni tesisi ve geçen yıl üretime start verilen Tekirdağ'daki tesisleri ile büyümesini sürdüren Mutlu Makarna, aynı zamanda Gaziantep'teki tesislerimizin günlük 600 tonluk buğday işleniyor. 2021 yılında Türkiye'de ilk kez Fas kuskusu üretimini de gerçekleştiren firmamız. Geçen yıl Eylül ayında Tekirdağ'da hayata geçen tesisimizde günlük 600 ton üretim gerçekleştiriyor. Tekirdağ'daki tesisimizde de yatırımlarımıza devam edecek. Gaziantep'teki tesislerimizde de Tekirdağ'daki tesisimizde top-

lu Başkanı Aykut Göymen, "Gaziantep 2. ve 5. OSB'de bulunan işletmelerimizde günlük bin 750 ton makarna, 2 bin 500 ton irmik üretim kapasitesine sahip dünyanın en büyük makarna üreticileri arasında yer alıyoruz. Gaziantep'teki tesislerimizde günlük 600 tonluk buğday işleniyor. 2021 yılında Türkiye'de ilk kez Fas kuskusu üretimini de gerçekleştiren firmamız. Geçen yıl Eylül ayında Tekirdağ'da hayata geçen tesisimizde günlük 600 ton üretim gerçekleştiriyor. Tekirdağ'daki tesisimizde de yatırımlarımıza devam edecek. Gaziantep'teki tesislerimizde de Tekirdağ'daki tesisimizde top-

lamda 850 kişiye istihdam sağlıyoruz" şeklinde konuştu.

Kapasite artışı ve GES yatırımına 35 milyon \$ ayırdı

Mutlu'nun düzenli olarak TIM'in Türkiye'nin en çok ihracat yapan firma listesi ve ISO'nun Türkiye'nin en büyük 500 firma listesinde yer aldığı söylenen Aykut Göymen, "TIM verilerine göre Türkiye'nin en büyük ihracatçılarından olan Mutlu Makarna, aynı zamanda ISO Türkiye'nin en büyük 500 enerji işletmesi arasında yer alıyor. Bu yıl ISO'nun açıkladığı Türkiye'nin en büyük 138'inci firması olduk. Geçen yıl listede 154'üncü sıradaydık. Çok mutlu ve gururluyuz. Mutlu Makarna, tükettiği enerjinin 5 MW'lık kısmını yeşil enerjiyle karşılıyor. Fabrika çatımıza yaptığımız GES yatırımını ise 5 MW'lık elektrik üretimi gerçekleştireceğiz. Bu yıl Gaziantep'in Nurdad il-

çesinde 20 milyon dolarlık yatırımla 25 MW'lık arazi GES yatırımını projemiz devam ediyor" diye konuştu.

"Türkiye'nin tek Fas kuskusu üreticisiyiz"

Mutlu Makarna'nın Türkiye'de tek Fas kuskusu üreticisi olduğu söylenen Aykut Göymen, şunları kaydetti: "Fas kuskusundan günlük 40 tonluk kapasitemiz var. Hâlihazırda kuskus, irmik, makarna üretimimiz var. Son olarak yeni portföyümüze kattık. 2020 yılında iç piyasada yaklaşık yüzde 20 olan pazar payımızı yüzde 10'a çıkardık. Şu anda da iç pazarda pazar payı hedefimizi yüzde 20 olarak belirledik. 110'un üzerinde ülkeye ihracat yapıyoruz. Her geçen yıl ülke sayımızı da artırıyoruz. 2022 yılında 295 milyon dolarlık ihracat yaptık. 2023 yılını 300 milyon dolarlık ihracat ile kapatmayı planlıyoruz."

Makarna sektörü dünya lideri olmayı hedefliyor

Hüseyin VATANSEVER

Küresel boyutta makarna önemli bir besin maddesi olarak değerlendiriliyor. Kolay hazırlanması, raf ömrü uzun ve geniş kitlelerin erişilebildiği bir gıda olması ile rağbet görüyor. Ayrıca lezzetli bir seçenek olan makarna gerek ana yemek gerekse ana yemeği tamamlayan bir ürün olarak çeşitli tariflerde kullanılıyor. Sevilen bir yiyecek olan makarna diğer yandan tam buğday ya da glutensiz seçenekleri ile çağımızda gündeme gelen yeni beslenme çeşitlerine de uyum sağlıyor.

Sektör 160 ülkeye ihracat yapıyor

Türkiye'de gıda sanayisinin öncü sektörleri arasında makarna sektörü yer alıyor. İzmir'in Bayraklı ilçesinde 1922'de kurulan ilk makarna fabrikasıyla makarna sanayi tipinde üretilmeye başlandı. Yüz yılı geride bırakan Türkiye'nin makarna sektörü günümüzde üretim kapasitesi ve gerçekleştirdiği ihracat ile dünya sıralamasında üst basamaklarda yer alıyor. Türkiye'de yaklaşık 30 firma sektörde faaliyet gösteriyor ve 160 ülkeye ihracat yapıyor.

Türkiye'de makarna üretim kapasitesi 2.5 milyon ton olarak bildirilirken, 2022 yılı üretimi ise 2.1 milyon ton olarak kayıtlara geçti. Söz konusu üretimin 1.35 milyon tonu ihraç edilirken geri kalanı iç piyasada değerlendirildi. Dünya genelinde İtalya yıllık 3.5 milyon ton üretim ile ön plana çıkarken Türkiye, ABD ve AB gibi başlıca pazarlarda kota engeline takılıyor. İtalya sadece AB pazarında 2 milyon tona yakın satış yaparken, Türkiye 20 bin ton ürün sattıktan sonra kota engeline takılıyor.

Yılsonu hedefi 1 milyar dolar

Sektörün 2023'ün ilk 9 ayında 700 milyon dolar ihracat yapıldığını bildiren Türkiye Makarna Sanayicileri Derneği (TMSD) Başkanı Aykut Göymen, yılsonunda 1 milyar dolar seviyesinin beklendiğini ifade etti. İhracatta karşılaşılan kısıtlamaların çözülmesiyle Türk makarna sektörünün daha ileri gideceğini söyleyen Göymen, sektörün hedefinin dünya lideri olmak olduğunu belirterek, "Türk makarnacılar olarak bütün dünyaya odaklanıyoruz. Bizim hedefimiz tüm dünya ve ihracat konusunda liderliğe oynamak. Her ülkenin istek, ihtiyaç ve beklentilerini karşılayacak her türlü üretimi yapabilecek alt-

yapıyla, teknoloji ve dinamiğe sahibiz" dedi.

Sektörün en önemli girdisi durum buğdayı

Ülkemizde makarna ağırlıklı olarak irmiğin su ile karıştırılması, şekillendirildikten sonra kurutulmasıyla elde ediliyor. Bazı ihracat pazarlarının talep etmesi durumunda ekmeçlik undan da imal edildiği oluyor. Bu durumda ise sektörün temel girdisini makarnalık buğday oluşturuyor. Makarna üretiminde kaliteli ürün elde etmekte ise makarnalık buğday ya da diğer adıyla durum buğdayından yararlanılıyor. Tahıl tanelerinin iç kısmı olan endosperm bölgesi durum buğdayında sert bir yapıya sahip olmakla birlikte yüksek irmik verimi sağlıyor. Ayrıca camsılık oranının yüksek olmasıyla durum buğdayından elde edilen irmik daha parlak oluyor. Makarna kalitesini yükselten durum buğdayı, yüksek protein içeriği ile daha besleyici bir seçenek sunuyor. Durum buğdayının yetiştirilebildiği ülkeler arasında bulunan Türkiye'de TÜİK verilerine göre makarnalık buğday üretimi 3.75 milyon ton olarak gerçekleşti. Makarnalık buğday üretiminde ilk sırayı 616 bin 337 ton ile Konya alırken, Şanlıurfa 548

Üretim kapasitesi 2.5 milyon tona ulaşan Türkiye makarna sektörü 160 ülkeye ihracat yapıyor. Dünyada ikinci sırada yer alan sektör, kota engeline aşabilirse liderliği elde etmesi mümkün.

bin 482 ton ile ikinci, Mardin 428 bin 340 ton ile üçüncü sırada bulunuyor. Ülkemizde bu yıl durum buğdayında yüzde 151,8 yeterlilik derecesine ulaşıldı.

Durum buğdayı ithalatına ihtiyaç duyulmuyor

Önceki yıllarda sektör, makarna ihraç edebilmek için buğday ithalatına ihtiyaç duyarken, buğdayın stratejik ürün olarak belirlenmesiyle durum olumlu yönde değişti. Yürütülen çalışmalar sonucunda makarnalık buğdayın ekim alanları genişledi. Hem yurt içi hem de dışındaki ihtiyaç karşılayabilecek buğdaya sahip olduklarını söyleyen Göymen, sektör adına konuyu şöyle açıklıyor: "Geçen yıllarda makarna ihracatı için buğday ithal ederken, şimdi ithal etmemize gerek kalmadı. Tarihimizde ilk defa makarnalık durum buğdayı ihracatına başladık, şu ana kadar 750 bin ton civarında makarnalık durum buğdayı çıktısı oldu ve bu 1 milyon tona kadar da gidecek. Geçen yıl 3 milyon 250 bin ton civarında makarnalık durum buğdayı rekoltesi elde edildi, bu yıl 4 milyon ton üzerinde bir mahsul elde edildi. 4 milyon ton üzerinde olması dolayısıyla makarnalık durum buğdayı ihracatı serbest bırakıldı."

700
milyon dolar
Sektörün ilk 9 ayda gerçekleştirdiği ihracat tutarı

TÜRK EKONOMİSİ 1 YILDA NELER YAŞADI?

Dünyanın önde gelen merkez bankalarının enflasyon ve resesyon ikilemi içinde kalarak yüksek belirsizlik oluşturduğu 2023'e, yeni ekonomi yönetimi ile Türkiye'de sıkılaşma adımları damga vurdu

Mayıs ayındaki seçimlerin ardından yeni Cumhurbaşkanı Kabinesi üyeleri belirlendi ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz ile Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek öncülüğündeki ekonomi yönetiminin yeni yeti hatasına ilişkin adımlar hızla uygulamaya konuldu. 2024 yılında dezenflasyonu tesis etmeye yönelik yol haritası uygulanırken, yürütülen ekonomi programının önemli bir hedefi de uluslararası rezerv birikimini sağlamak oldu.

Rezerv tüm zamanların en yüksekinde

26 Mayıs'ta 98,5 milyar dolar olan Merkez Bankası rezervleri, 24 Kasım haftasında 136 milyar 493 milyon dolar ile tüm zamanların en yüksek seviyesine ulaştı. Rezervler, 8 Aralık haftasında bir önceki haftaya göre 1 milyar 225 milyon dolar artışla 141 milyar 374 milyon dolara çıkarak rekor kırmaya devam etti. Toplam rezervlerdeki artış, mayıs sonundan 8 Aralık ile biten haftaya kadar geçen süreçte 42,9 milyar dolar oldu. Dr. Halife Gaye Erkan'ın 9 Haziran 2023'te Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Başkanlığına atanmasıyla sıkı para politikası uygulamaları önce çıktı. Bu kapsamda, bankacılık sektörünün varlık ve yükümlülüklerinde Türk lirası (TL) tasarrufların ağırlıklarının artırılması önemli uygulamalar hayatı geçirdi.

KKM'yi azaltacak düzenleme yapıldı

Merkez Bankası'nın sadeleşme süreci bu dönemde ön planda yer aldı. Sadeleşme süreci, Para Politikası Kurulunun (PPK) ilan ettiği ilker doğrultusunda kademeli olarak devam ederken, bu dönemde TL mevduatları artıracak, KKM'yi azaltacak çok sayıda düzenleme yapıldı. Sadeleşme sürecine ilişkin ilk adım, 25 Haziran'da atıldı. Buna göre, menkul kıymet tesis oranının yüzde 10'dan yüzde 5'e düşürülmesine karar verildi. Temmuz ayında, sadeleşme sürecinde yeni bir adımla raporlama yükümlülüğünü, 50 milyon lira ve üzeri kredi bakiyesi bulunan firmaların da içerecek şekilde kapsama alan tüm firmalar için Ocak 2024 raporlama döneminden başlamak üzere erleyen TCMB, refinansman veya faahlı bir isim altında kredinin faiz/kar payı oranında artış yapılmasının yeni kredi kullandığını olarak kabul edilmesini duyurdu. 4 Temmuz'da bankalara gönderilen yazı ile Merkez Bankası, KKM düzenlemelerinde özel bankalara döviz sağlanmaya başladı. TL mevduat ve katılma hesaplarına dövizin temin edilmesi için zaman zaman genişleten TCMB, sadeleşme süreci yeni adım kapsamında, zorunlu karşılıklarda da değişikliği getirdi. Komisyon uygulamasında hedef oran, 25 Haziran'da 8 Temmuz'daki adımlarla tamamlanmaya şekilde yüzde 57 olarak güncellenirken, yabancı para mevduat hesaplarından veya kar korumalı hesaplardan kar korumasız en az 3 ay vadeli TL mevduat hesabına geçişin, TL pay ve dönüşüm oranı hesaplamasında dikkate alınacağı kaydedildi.

Merkez Bankası, miktarlı sıkılaşma için ilk adım 21 Temmuz'da attı. Kesim Garantisi saydamları tebliğle, TL likidite fazlasını zorunlu karşılık oranı artışıyla sistemden çekileceği, vadeli TL mevduata geçiş teşvik amacıyla KKM hesaplarına yüzde 15 zorunlu karşılık uygulanacağı belirtildi. TCMB'nin 25 Temmuz'daki yeni düzenlenmeler kapsamında, kayıtlı ve verimli kullanılmasıyla yönelik seçici kredi ve

miktarlı sıkılaşma kararları devreye alınırken, enflasyonun kontrolü ve iç talebi dengeleme amaçlı kararlar da yürürlüğe girdi. İhracat ve yatırım kredileri ile depren bölgeye yönelik krediler, tüm sınırlarda tedbirlerin dışında tutuldu. Sadeleşme süreci kapsamında 20 Ağustos'ta yabancı para mevduatları KKM'ye dönüşüm hedefi uygulamasına ve TL payına göre ilave indirimi menkul kıymet tesis uygulamasına son verildi. Bankaların 28 Ağustos'ta KKM uygulamasına tabii tutulmaları TCMB, vadeli TL mevduata geçiş hedefini vadesi gelen gerçek kişi döviz dönüşüm hesapları için en az yüzde 10, TL kar korumalı mevduatları için en az yüzde 50, gelecekte TL mevduatın vadesini ise en az 32 gün olarak belirledi. Bankaların, yüzde 95 hedefini, gerçek ve tüzel kişi dönüşüm hesaplarının yenilenmesi veya döviz dönüşümlü hesaplarıdan 32 gün ve üzeri TL vadeli mevduata geçiş ile sağlayabileceği belirtildi. Gerçek kişi dönüşüm hesaplarının tarih koşulunda teknik değişikliğe gidilen Merkez Bankası, 30 Haziran 2023'te tarihli, 31 Ağustos 2023'te olarak değiştirdi.

TL'yi cazip kılabacak adımlar

TCMB, bankacılık sistemini TL'yi cazip kılabacak şekilde dönüştüren adımları devam ettiriyor. Bu kapsamda 18 Eylül'de standart TL mevduatın toplam mevduat içindeki payını artırmaya yönelik aylık TL payı artış hedefi, yüzde 2'den yüzde 2,5'e yükseltildi. Kar korumalı hesapların TL mevduatı sayıldığı komisyon uygulamasına sona erdi. TL'ye geçiş ve yenileme oranları belirleyici oldu. Kredili alımın rahatlatılması üzere ihracat ve KOBİ kredilerinde fatura muafiyet sınırı 50 bin liradan 250 bin liraya çıkarıldı. Uygulama talimatında yapılan değişiklikler TL dönüşümlü kar korumalı hesapları artıran faiz zoruyla ilgili 25 Eylül'de kaldırıldı. Böylece bankaların TL dönüşümlü kar korumalı hesaplarına politika faizinin altında faiz verilmemesi önü açıldı. TCMB, 27 Ekim'de, bankacılık sisteminde TL'nin payını artırmaya yönelik adımlarla birlikte sadeleşme kapsamında ihracat kredileri ve firmaların krediyi erişimine yönelik uygulamaya başladığını belirtti. TL'ye geçişin hızlandırılmasını gösteren veriler doğrultusunda gerçek kişiler için daha önce aylık yüzde

2'den yüzde 2,5'e yükseltilecek TL payı artış hedefi, aylık yüzde 3,5'e çıkarıldı. Sadeleşme adımları kapsamında kar korumalı hesapların yenilenmesi veya TL'ye geçişine ilişkin menkul kıymet tesis uygulaması sorularınılarak döviz dönüşümlü kar korumalı hesapların kademeli azaltılması hedefinin, komisyon uygulamasında daha etkin bir şekilde yönetileceği belirtildi.

Merkez Bankası'ndan devam sinyali

Merkez Bankası, TL mevduatını bankacılık sistemindeki payını artırma odaklı adımlarına "kararlılıkla" devam ederken, 2 Kasım'da yeni bir düzenleme getirdi. Zorunlu karşılık düzenlemesiyle parasal sıkılaşma sürecini destekleyerek TL likidite fazlasını zorunlu karşılık oranı artışıyla sistemden çekmeye devam eden TCMB, TL mevduatını bankacılık sistemindeki payını artırmayı teşvik ediyor. Düzenleme kapsamında KKM'nin yoğunlaştığı 6 ay kadar vadeli zorunlu karşılık oranı 5 puan artırılarak yüzde 30'a, 1 yıla kadar vadeli ile 1 yıl ve daha uzun vadeli olanlar için zorunlu karşılık oranı da yüzde 5'ten yüzde 10'a çıkarıldı. Piyasada oluşan TL likidite fazlasını sistemden çekilmesi ve TL mevduatına geçişin desteklenmesi amacıyla TL cinsinden tesis edilmiş üzere tüm vadelere döviz mevduatı yüzde 4 ilave zorunlu karşılık uygulamasına karar verildi. Ayrıca, yurt dışından sağlanan yatırımların teşvik edilmesi amacıyla zorunlu karşılık sisteminde 2024 yılı sonuna uzatıldı. Sadeleşme adımlarına devam eden Merkez Bankası, 10 milyon lira ve üzeri toplam nakdi ve gayrimenkul kredi bakiyesi bulunan firmaların Özet Döviz Pozisyon Raporlaması uygulamasına 8 Kasım'da son verdi. Sistemik Risk Veri Takip Sistemi'nin kapsamı da firma kapsamı ve firmaların ülke ekonomisindeki temsil düzeyini artırmak amacıyla genişletildi. TCMB'nin 1 Aralık'taki düzenlemeleri kapsamında da bankalar, döviz dönüşümlü kar korumalı hesaplara politika faizinin altında faiz verebiliyor. Yurtiçi yerleşik gerçek kişiler, 30 Kasım 2023 itibarıyla bankalarda mevcut olan altın, dolar, avro ve İngiliz sterlini cinsinden mevduat ve katılma fonu hesaplarını TL'ye çevirebilirler. Politika faizi, 3150 baz puan artışla yüzde 8,5'ten yüzde 40'a yükseldi. Söz konusu dönemde yapılan düzenlemelerin yanı sıra faiz oranında da "önemli miktarda" artışa gidildi. Dr. Halife Gaye Erkan döneminde toplanan ilk PPK'de politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranı 650 baz puan artırılarak yüzde 15'e çıkarıldı. Kurul, temmuz ayı toplantısında da faiz oranını 250 baz puan artırarak yüzde 17,50'ye yükseltti. Faiz oranı, ağustos toplantısında 750 baz puan artırıldı ve yüzde 25'e çıktı. Piyasalar, beklentilerin üzerinde faiz kararının sonrasi hareketlenirken, döviz kurunda düşüş, borsada yükseliş görüldü. Türkiye'nin 5 yıllık kredi risk primi de (CDS) 394 baz puanla geriledi. Merkez Bankası PPK faiz oranını Eylül, Ekim ve Kasım toplantılarında da 50'er baz puan artırarak yüzde 40'a çıkardı. Bu arada, yarı gerçekleştirilen AA Finans'ın beklentisi anketine katılan ekonomistler, bir hafta vadeli repo ihale faiz oranının 250 baz puan artırarak yüzde 42,50'ye çıkarılacağını tahmin ediyor.

KKM hesapları azaltıldı

Yeni ekonomi yönetiminin önceliklerinden biri de KKM'nin zamanla bitirilmesi oldu.

Ekonomi politikasındaki yol haritasının belirlenmesi, uygulamaya konulması ve Merkez Bankası'nın düzenlemeleri ile geçen zaman içinde bu konuda kayda değer bir gelişme sağlandı. Ağustos ortası itibarıyla rekor seviyeye yükselen KKM hesaplarındaki düşüş devam ederken, TL'yi destekleyen adımların etkisiyle mevduatları TL payına da hızla yükseldiği görüldü.

CDS, 290 baz puanın altına geriledi

Söz konusu dönemde Türkiye ekonomisine yönelik öngörülerin artmasıyla Türkiye'nin 5 yıllık CDS'i düşüş eğilimine geçti. Mayıs ayındaki 700 baz puan seviyelerinden 290'ın altına gerileyen CDS, yaklaşık 3 yılın en düşük seviyesinde bulunuyor. CDS, 287 baz puan seviyesinde seyrediyor. Bu dönemde uluslararası kredi derecelendirme kuruluşları da Türkiye'nin not görüntüsüne ilişkin iyileştirme adımları attı. Son olarak Standard & Poor's (S&P), Türkiye'de son dönemdeki politika düzenlemeleri nedeniyle takvim dışı değerlendirilmeye değerlik Türkiye'nin kredi notuna "B" olarak teyit etti. kredi notu görüntüsünü "duragan"dan "pozitif"e getirdi. Türkiye'nin CDS'indeki düşüş sürerken, yabancı yatırımcı bankaların da hazırladıkları raporlarda, TCMB'den "kararlılık" mesajı aldığı vurgusunu yaptı. TCMB Başkanı Erkan, TL varlıklarına yönelik yerel ve uluslararası talebi artırma kararı okullarını belirterek, alınan adımlar sonrası bakiye yatırımcı bankaların da "TL'de ağırlık artır" tavsiyesine başladı.

Gaye Erkan kararı

Erkan, 29 Kasım'da İktisadi Siyaseti Kurulu (İSO) Meşek Komitesi Ortak Toplantısı'na yapıldığı konuşmada, "TL'ye geçiş zamanı gelmiştir. Bunun en doğrudan yansımalarından mevduat gelişmelerinde görüyoruz." ifadelerini kullandı. Erkan, bir süre önce yaptığı açıklamada da TL'ye geçişin hedeflere uygun şekilde devam ettiğini söylemişti.

Kısa bir zaman dilimi önemi

Merkez Bankası PPK, politika kararlarını, parasal sıkılaşmanın birliğini ve geçimlik etkilerini de dikkate alarak, enflasyonun ana eğilimini geriletecek ve orta vadede yüzde 5 hedefine ulaştıracak parasal ve finansal koşulları sağlayacak şekilde belirlenmeye devam edeceğini vurgularken, dezenflasyonun tesisi için gerekli parasal sıkılaşma düzeyine önemli ölçüde yaklaşıldığını aktardı. İkinci yanda başlayan parasal sıkılaşma hızının yaşanmasını ve sıkılaşma adımlarının kısa bir zaman diliminde tamamlanmasını bekliyor. Fiyat istikrarının kalıcı tesisi için gerekli parasal sıkılaşma ise gerektiği maddede sürdürüleceği belirtildi. Bu arada, Merkez Bankası, bu süreçte ihracatçının finansmana erişimini kolaylaştıran ve ihracat desteğini artıran çok sayıda karara da imza attı. Bu dönemde ayrıca, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu da (BDDK) konut kredilerinde ve konut teminatlari kredilerde uygulanacak kredi değer oranlarında değişikliği getirdi. Buna göre, ilk konut alınımında kredi değer oranlarında bir değişiklik olmadı. İkinci ve sonrası konut alınımında ise tüketici finansmanında, eşitme veya 18 yaş altındaki çocukların en az bir konutunun bulunmasını halinde konut kredi değer oranı yüzde 75 daraltıldı.

Yatırımcı toplantıları devam edecek

Öte yandan, ekonomi yönetimi, yılın ikinci yarıdaki çok sayıda yatırımcı toplantısına katkıda. Yatırımcı toplantılarının, yeni yılda da devam edecek. TCMB'nin 11 Ocak'ta New York'ta düzenleyeceği "Yatırımcı Günleri"nde Hazine ve Maliye Bakanı Şimşek ile TCMB Başkanı Erkan, yatırımcılara bir araya gelecek. Toplantı enflasyon, para politikası, finansal piyasaların yatırımcıların gibi konularda sorunları tartışacak ve teknik sorular yanıtlanacak.

Bilim merkezleri gençlerin emrinde

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır, "Konya, Kocaeli, Kayseri, Bursa, Elazığ, Üsküdar, Antalya, Gaziantep ve Trabzon olmak üzere 9 büyük ölçekli bilim merkezimizde hizmet veriyoruz

SANAYİ ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır, "2023 yılında 44 teknoloji yarışmamıza, 337 bin takımda 1 milyon gençimizin katılımı, dünyada eş benzeri olmayan bir toplumsal seferberlik ruhunun Türkiye'de doğduğunu gösteriyor." dedi. Kacır, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, İstanbul Valiliği, TÜBİTAK ve İstanbul İl Millî Eğitim Müdürlüğü işbirliğinde düzenlenen İstanbul'daki okulların TÜBİTAK Popüler Bilim Yayınları'na bu-luşturulduğu "Ben Okuyorum, İstanbul Okuyor" projesinin tanıtımı ve "Küçükçekmece Bilim Merkezi Protokolü İmza Töreni"ne katıldı. Etkinlikteki konuşmasına, Pençe-Kilit Harekati bölgesinde bölüclü terör örgütünün hain saldırısı sonucu şehitlik mertebesine erişen askerlere Allah'tan rahmet, kederli ve onurlu aileleri ile Türk milletine başsağlığı dileyerek başlayan Kacır, sunları söyledi:

YÜREGİMİZ YANDI

"Bu toprağın çocuklarının, bu vatanın evlatlarının şehadet haberleri ile yüregimiz yandı. Fakat Aziz milletimiz müstehşir olsun ki kahramanlarımızın kanı yerde kalmadı, kalmayacak. Bu hıyanet teröristlerin yanlarına kalmadı, kalmayacak. Bölücü örgütün bu alçak eylemlerini ülkemiz sınırları içinde gerçekleştirmesini, Millî Teknoloji Hamlesi ile geliştirdiğimiz Millî Savunma Sistemleri sayesinde büyük ölçüde imkansızlaştırdık. Terörü vatan toprağından kazıdık, attık. Fakat biz her alanda sadece bugünü değil, milletimizin yarınını da düşünüyoruz. Bu anlayışla terörü sadece ülke sınırlarımız içinden söküp atmakla kalmıyor, güney sınırımızda kurulmaya çalışılan terör devleti, olaştırmaya çalışılan terör koridoru haritalarını da yırtıp atıyoruz. Pençe-Kilit Harekati ve milletimiz için tehdit oluşturan terör odaklarına karşı düzenlediğimiz sınır ötesindeki tüm hareketlerimiz, Millî Savunma Sistemlerimizin desteği ve Mehmetçüğümüzün eşsiz kahramanlığıyla bugünlere geldi. Bundan sonra da terörü coğrafyamızdan silinceye dek devam edecektir."

TAM BAĞIMSIZLIK
Bakan Kacır, kritik teknolojilerde "tam bağımsızlık" anlayışıyla yürüyüşe devam ettiklerini belirterek, Türkiye'yi dünyanın en büyük 10 ekonomisinden biri yapacak atılımları birer birer gerçekleştirdiklerini söyledi. Türkiye'yi AR-GE ve inovasyon ekosistemi,

planlı sanayi alanları, girişimcilik kültürü ve beşeri sermayesiyle küresel bir üretim üssü haline getirdiklerini dile getiren Kacır, gençleri bilim ve teknoloji kültürü ile buluşturacak ve onların bu alanda yeni çalışmalar yapmasını sağlayacak adımlar attıklarından bahsetti. Kacır, bu adımların başında TEKNOFEST'in yer aldığı işaret ederek, sunları kaydetti: "Dünyanın en büyük havacılık, uzay ve teknoloji festivali TEKNOFEST ile yarışmalara katılan gençlerimizi geleceğin dünyasına hazırlıyor, bilim ve teknoloji yolculuğunda onların yanında yer alıyoruz. 2023 yılında 44 teknoloji yarışmamıza, 337 bin takımda 1 milyon gençimizin katılımı, dün-

yada eş benzeri olmayan bir toplumsal seferberlik ruhunun Türkiye'de doğduğunu gösteriyor. Tabii TEKNOFEST gençlerimize sunduğumuz imkanlardan sadece bir tanesi. Türkiye'nin dört bir yanında, 81 şehrimizin tümünde kurduğumuz 125 Deneyap Teknoloji Atölyesinde 16 bin ortaokul ve lise öğrencimize, tasarımı ve üretimi, robotik ve kodlama, elektronik programlama, nesnelerin interneti, nanoteknoloji ve malzeme bilimi, havacılık ve uzay teknolojileri, yapay zeka, siber güvenlik gibi yenilikçi teknoloji alanlarında 36 ay süreli ücretsiz eğitimler düzenliyoruz."

TEŞVİK EDİYORUZ

Bilim, teknoloji kültürünün gelişmesi ve yerleşmesi için sağladıkları diğer desteklerden ve yaptıkları çalışmalarından bahseden Kacır, bilim merkezleri ile çocukları ve gençleri bilimle buluşturup denemeye ve keşfetmeye teşvik ettiklerini, onlara bilim tutkusu aşıladıklarını anlattı. Kacır, "Konya, Kocaeli, Kayseri, Bursa, Elazığ, Üsküdar, Antalya, Gaziantep ve Trabzon olmak üzere 9 büyük ölçekli bilim merkezimizde hizmet veriyoruz. Çalışmalar devam eden Altındag, Şanlıurfa, Düzce, Denizli, Samsun, Yozgat, Esenler bilim merkezleri ile bu sayıyı 16'ya çıkaracağız. Merkezlerimizde bugüne kadar yaklaşık 9 milyon 700 bin ziyaretçimizi ağırladık. Ayrıca mevcut faaliyette gösteren 13 küçük ölçekli bilim merkezimizin yanında 10 yeni merkezini de yakında vatandaşlarımızın hizmetine sunacağız." ifadelerini kullandı. Programa Bakan Kacır'ın yanı sıra İstanbul Valisi Davut Gül, TÜBİTAK Başkanı Prof. Dr. Hasan Mandat, İstanbul İl Millî Eğitim Müdürü Murat Mücahit Ventür, İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçevan ve proje yetkilileri katıldı. Konuşmalar ardından Bakan Kacır, İstanbul Valisi Davut Gül ve TÜBİTAK Başkanı Prof. Dr. Hasan Mandat tarafından söz konusu protokollerin imzaları atıldı. (AA)

Tübitak Popüler Bilim Yayınları Okullu Oluyor

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır, TÜBİTAK Popüler Bilim Yayınlarını Türkiye genelindeki tüm okullarla buluşturacakları müjdesini vererek, "Türkiye Yüzyılı'nın yeni başarı hikayelerinde de sizlerin imzası olacak." dedi.

Bakan Kacır, **Sanayi** ve Teknoloji Bakanlığı, İstanbul Valiliği, TÜBİTAK ve İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü iş birliğinde düzenlenen, İstanbul'daki okulların TÜBİTAK Popüler Bilim yayınlarıyla buluşturulduğu "Ben Okuyorum, İstanbul Okuyor" projesinin tanıtımı ve "Küçükçekmece Bilim Merkezi Protokolü İmza Töreni"ne katıldı.

KRİTİK TEKNOLOJİLER

Bakan Kacır, kritik teknolojilerde "tam bağımsızlık" anlayışıyla yürüyüşe devam ettiklerini belirterek, Türkiye'yi dünyanın en büyük 10 ekonomisinden biri yapacak atılımları birer birer gerçekleştirdiklerini söyledi.

AR-GE VE İNOVASYON

Türkiye'yi Ar-Ge ve inovasyon ekosistemi, planlı **sanayi** alanları, girişimcilik kültürü ve beşeri sermayesiyle küresel bir üretim üssü haline getirdiklerini dile getiren Kacır, gençleri bilim ve teknoloji kültürü ile buluşturacak ve onların bu alanda yeni çalışmalar yapmasını sağlayacak adımlar attıklarından bahsetti.

337 BİN TAKIM, 1 MİLYON GENÇ

Kacır, bu adımların başında TEKNOFEST'in yer aldığına işaret ederek, "Dünyanın en büyük havacılık, uzay ve teknoloji festivali TEKNOFEST ile yarışmalara katılan gençlerimizi geleceğin dünyasına hazırlıyor, bilim ve teknoloji yolculuğunda onların yanında yer alıyoruz. 2023 yılında 44 teknoloji yarışmamıza, 337 bin takımında 1 milyon gencimizin katılımı, dünyada eşi benzeri olmayan bir toplumsal seferberlik ruhunun Türkiye'de doğduğunu gösteriyor. Tabii TEKNOFEST gençlerimize sunduğumuz imkanlardan sadece bir tanesi." diye konuştu.

DENEYAP TEKNOLOJİ ATÖLYELERİ

Türkiye'nin dört bir yanında, 81 ilin tümünde

kurulan 125 Deneyap Teknoloji Atölyesi'nin kurulduğunu kaydeden Kacır, "16 bin ortaokul ve lise öğrencimize, tasarım ve üretim, robotik ve kodlama, elektronik programlama, nesnelerin interneti, nanoteknoloji ve malzeme bilimi, havacılık ve uzay teknolojileri, yapay zeka, siber güvenlik gibi yenilikçi teknoloji alanlarında 36 ay süreli ücretsiz eğitimler düzenliyoruz." ifadelerini kullandı.

BİLİME VE TEKNOLOJİYE TEŞVİK

Bilim, teknoloji kültürünün gelişmesi ve yerleşmesi için sağladıkları diğer desteklerden ve yaptıkları çalışmalardan bahseden Kacır, bilim merkezleri ile çocukları ve gençleri bilimle buluşturup denemeye ve keşfetmeye teşvik ettiklerini, onlara bilim tutkusunu aşıladıklarını anlattı.

BİLİM MERKEZLERİ

Kacır, "Konya, Kocaeli, Kayseri, Bursa, Elazığ, Üsküdar, Antalya, Gaziantep ve Trabzon olmak üzere 9 büyük ölçekli bilim merkezimizde hizmet veriyoruz. Çalışmaları devam eden Altındağ, Şanlıurfa, Düzce, Denizli, Samsun, Yozgat, Esenler bilim merkezleri ile bu sayıyı 16'ya çıkaracağız. Merkezlerimizde bugüne kadar yaklaşık 9 milyon 700 bin ziyaretçimizi ağırladık. Ayrıca mevcutta faaliyet gösteren 13 küçük ölçekli bilim merkezimizin yanında 10 yeni merkezini de yakında vatandaşlarımızın hizmetine sunacağız." ifadelerini kullandı.

TOPLUM VE BİLİM BULUŞMASI

Bugün bu projelere bir yenisini daha eklediklerini anımsatan Kacır, "İmza törenini gerçekleştireceğimiz Küçükçekmece Bilim Merkezimizde, Doğa Bilimleri, Astronomi, Havacılık ve Uzay, Teknoloji, Tasarım ve Matematik olmak üzere 5 bilim atölyesi yer alacak. Ziyaretçilerimiz atölyelerimizde yaparak öğrenme ve takım çalışması esaslı pek çok sürükleyici eğitim ve etkinlikte buluşacak. 1000 metrekairelik sergi alanımızla da gençlerimiz temel bilimlerden geleceğin teknolojilerine pek çok bilimsel konuyu deneyimlemenin heyecanını yaşayacak. Toplumla bilimi, bilimle toplumu

Haber: Şeyma Nur NAS

buluşturacağız. Bilim merkezimiz şimdiden İstanbul'umuza hayırlı uğurlu olsun. Tüm bu projelerde yetişen gençlerimizin yanında olmaya eğitim hayatları boyunca ve girişimcilik yolculuklarında da devam ediyoruz." dedi.

BAŞARILI İŞLERE İMZA

Bakan Kacır, konuşmasında, ilk Turcorn'larından Dream Games'in oyunu "Royal Match"ın dünyada en yüksek geliri elde etmesi konusunda da değerlendirmelerde bulundu. "Royal Match"ın geçen aylarda tüm dünyada en yüksek gelir elde eden mobil oyun olmayı başardığını, İngiliz Financial Times gazetesinin konuya ilişkin haber yaptığını anımsatan Kacır, "200 kişilik bir teknoloji girişiminden bahsediyoruz. Bu girişim yıllık 2 milyar dolarlık gelir elde edebilen ama bütün bunları entelektüel sermayeyi ürüne ve hizmete dönüştürebilme kabiliyetiyle ortaya çıkarabilen bir girişim. Bugünün Türkiye'si artık gençlerin Türkiye'nin en büyük şirketlerine öncülük ettiği bir Türkiye. Buradaki genç kardeşlerimizde gelecekte çok başarılı girişimlere imza atacaklar." dedi. Programa Bakan Kacır'ın yanı sıra İstanbul Valisi Davut Gül, TÜBİTAK Başkanı Prof. Dr. Hasan Mandal, İstanbul İl Milli Eğitim Müdürü Murat Mücahit Yentür, **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçıvan** ve proje yetkilileri katıldı. Konuşmaların ardından Bakan Kacır, İstanbul Valisi Davut Gül ve TÜBİTAK Başkanı Prof. Dr. Hasan Mandal tarafından söz konusu protokollerin imzaları atıldı.

Bakan Kacır: Biz gençlerimize yatırım yaptıkça bu ülkeden daha nice Aziz Sancarlar, nice Selçuk Bayraktarlar çıkacak

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır, "2023 yılında 44 teknoloji yarışmamıza, 337 bin takımda 1 milyon gencimizin katılımı, dünya eşi benzeri olmayan bir toplumsal seferberlik ruhunun Türkiye'de doğduğunu gösteriyor." dedi.

Kacır, **Sanayi** ve Teknoloji Bakanlığı, İstanbul Valiliği, TÜBİTAK ve İstanbul İl Millî Eğitim Müdürlüğü işbirliğinde düzenlenen, İstanbul'daki okulların TÜBİTAK Popüler Bilim Yayınlarıyla buluşturulduğu "Ben Okuyorum, İstanbul Okuyor" projesinin tanıtımı ve "Küçükçekmece Bilim Merkezi Protokolü İmza Töreni"ne katıldı.

Etkinlikteki konuşmasına, Pençe-Kilit Harekatı bölgesinde bölücü terör örgütünün hain saldırısı sonucu şehitlik mertebesine erişen askerlere Allah'tan rahmet, kederli ve onurlu aileleri ile Türk milletine başsağlığı dileyerek başlayan Kacır, şunları söyledi:

"Bu toprağın çocuklarının, bu vatanın evlatlarının şehadet haberleri ile yüreğimiz yandı. Fakat Aziz milletimiz müsterih olsun ki kahramanlarımızın kanı yerde kalmadı, kalmayacak. Bu hiyanet teröristlerin yanlarına kalmadı, kalmayacak. Bölücü örgütün bu alçak eylemlerini ülkemiz sınırları içinde gerçekleştirmesini, Millî Teknoloji Hamlesi ile geliştirdiğimiz Millî Savunma Sistemleri sayesinde büyük ölçüde imkansızlaştırdık. Terörü vatan toprağından kazıdık, attık.

Fakat biz her alanda sadece bugünü değil, milletimizin yarınını da düşünüyoruz. Bu anlayışla terörü sadece ülke sınırlarımız için değil, söküp atmamakla kalmıyor, güney sınırlarımızda kurulmaya çalışılan terör devleti, oluşturulmaya çalışılan terör koridoru haritalarını da yırtıp atıyoruz. Pençe-Kilit Harekatı ve milletimiz için tehdit oluşturan terör odaklarına karşı düzenlediğimiz sınır ötesindeki tüm hareketlerimiz, Millî Savunma Sistemlerimizin desteği ve Mehmetçüğümüzün eşsiz kahramanlığıyla bugünlere geldi. Bundan sonra da terörü coğrafyamızdan silinceye dek devam edecektir."

"Kritik teknolojilerde 'tam bağımsızlık' anlayışıyla yürüyüşümüze devam

ediyoruz" Bakan Kacır, kritik teknolojilerde "tam bağımsızlık" anlayışıyla yürüyüşümüze devam ettiklerini belirterek, Türkiye'yi dünyanın en büyük 10 ekonomisinden biri yapacak atılımları birer birer gerçekleştirdiklerini söyledi.

Türkiye'yi AR-GE ve inovasyon ekosistemi, planlı **sanayi** alanları, girişimcilik kültürü ve beşeri sermayesiyle küresel bir üretim üssü haline getirdiklerini dile getiren Kacır, gençleri bilim ve teknoloji kültürü ile buluşturacak ve onların bu alanda yeni çalışmalar yapmasını sağlayacak adımlar atıklarından bahsetti.

Kacır, bu adımların başında TEKNOFEST'in yer aldığı işaret ederek, şunları kaydetti:

"Dünyanın en büyük havacılık, uzay ve teknoloji festivali TEKNOFEST ile yarışmalara katılan gençlerimizi geleceğin dünyasına hazırlıyor, bilim ve teknoloji yolculuğunda onların yanında yer alıyoruz. 2023 yılında 44 teknoloji yarışmamıza, 337 bin takımda 1 milyon gencimizin katılımı, dünyada eşi benzeri olmayan bir toplumsal seferberlik ruhunun Türkiye'de doğduğunu gösteriyor. Tabii TEKNOFEST gençlerimize sunduğumuz imkanlardan sadece bir tanesi. Türkiye'nin dört bir yanında, 81 şehrimizin tümünde kurduğumuz 125 Deneyap Teknoloji Atölyesi'nde 16 bin ortaokul ve lise öğrencimize, tasarım ve üretim, robotik ve kodlama, elektronik programlama, nesnelere interneti, nanoteknoloji ve malzeme bilimi, havacılık ve uzay teknolojileri, yapay zeka, siber güvenlik gibi yenilikçi teknoloji alanlarında 36 ay süreli ücretsiz eğitimler düzenliyoruz."

Bilim, teknoloji kültürünün gelişmesi ve yerleşmesi için sağladıkları diğer desteklerden de yaptıkları çalışmalardan bahseden Kacır, bilim merkezleri ile çocukları ve gençleri bilimle buluşturup denemeye ve keşfetmeye teşvik ettiklerini, onlara bilim tutkusunu aşıladıklarını anlattı.

Kacır, "Konya, Kocaeli, Kayseri, Bursa, Elazığ, Üsküdar, Antalya, Gaziantep ve Trabzon olmak üzere 9 büyük ölçekli bilim merkezimizde hizmet veriyoruz.

Çalışmaları devam eden Altındağ, Şanlıurfa, Düzce, Denizli, Samsun, Yozgat, Esenler bilim merkezleri ile bu sayıyı 16'ya çıkaracağız. Merkezlerimizde bugüne kadar yaklaşık 9 milyon 700 bin ziyaretçimizi ağırladık. Ayrıca mevcutta faaliyet gösteren 13 küçük ölçekli bilim merkezimizin yanında 10 yeni merkezini de yakında vatandaşlarımızın hizmetine sunacağız." ifadelerini kullandı.

Bugün bu projelere bir yenisini daha eklediklerini anımsatan Kacır, şu bilgileri verdi:

"İmza törenini gerçekleştireceğimiz Küçükçekmece Bilim Merkezimizde, Doğa Bilimleri, Astronomi, Havacılık ve Uzay, Teknoloji, Tasarım ve Matematik olmak üzere 5 bilim atölyesi yer alacak. Ziyaretçilerimiz atölyelerimizde yaparak öğrenme ve takım çalışması esaslı pek çok sürükleyci eğitim ve etkinlikte buluşacak. 1000 metrekairelik sergi alanımızla da gençlerimiz temel bilimlerden geleceğin teknolojilerine pek çok bilimsel konuyu deneyimlemenin heyecanını yaşayacak. Toplumla bilimi, bilimle toplumu buluşturacağız. Bilim merkezimiz şimdiden İstanbul'umuza hayırlı uğurlu olsun. Tüm bu projelerde yetişen gençlerimizin yanında olmaya eğitim hayatları boyunca ve girişimcilik yolculuklarında da devam ediyoruz."

Bugünün Türkiye'si artık gençlerin Türkiye'nin en büyük şirketlerine öncülük ettiği bir Türkiye" **Sanayi** ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır, konuşmasında, ilk Turcorn'lardan Dream Games'in oyunu "Royal Match"ın dünyada en yüksek geliri elde etmesi konusunda da değerlendirmelerde bulundu.

"Royal Match"ın geçen aylarda tüm dünyada en yüksek gelir elde eden mobil oyun olmayı başardığını, İngiliz Financial Times gazetesinin konuya ilişkin haber yaptığını anımsatan Kacır, "200 kişilik bir teknoloji girişiminden bahsediyoruz. Bu girişim yıllık 2 milyar dolarlık gelir elde edebilen ama bütün bunları entelektüel sermayeyi ürüne ve hizmete dönüştürebilme kabiliyetiyle ortaya çıkarabilen bir girişim. Bugünün Türkiye'si artık gençlerin Türkiye'nin en büyük şirketlerine öncülük ettiği bir Türkiye. Buradaki genç kardeşlerimizde gelecekte çok başarılı girişimlere imza atacaklar." dedi.

39 ilçemize TÜBİTAK kitaplığı kuruyoruz" "Ben Okuyorum, İstanbul Okuyor" projesi ile Cumhuriyetin 100. yılında, 517 bin 350 popüler bilim kitabını ve on binlerce dergiyi, İstanbul'daki 4 bin 44 okula armağan ettiklerini aktaran Kacır, "Ayrıca İstanbul'daki ilçelerimizin tümüne, 39 ilçemize TÜBİTAK kitaplığı kuruyoruz. Çünkü gençlerimiz bizim en

değerli varlıklarımız, bugünün ve yarının teminatıdır. Gençlerimizden, öğrencilerimizden beklentimiz büyük." dedi.

Bakan Kacır, konuşmasına gençlere verdikleri önemden bahsederek devam etti. Geleceğin Türkiye'sini inşa ederken, gençlerle beraber yürüdüklerini bildiren Kacır, gençlerin erken yaşlardan itibaren okuma alışkanlıkları elde etmelerini ve birer bilim okuryazarı olmalarını istediklerini söyledi.

Gençlere tavsiyelerde de bulunan Kacır, tıpkı tarihte olduğu gibi ancak merhamet ve adaletle yükselen bir medeniyetin ışığında gelişen bilim ve teknolojinin insanlığa iyilik getirebileceğini aktardı.

Bakan Kacır, konuşmasını şöyle tamamladı:

"Biz bu yolculukta her daim sizinle, sizlerle olacağız. Bizim en kıymetli yol arkadaşımız sizlersiniz. İnanıyorum ki kitaplarla bağımız kuvvetlendikçe, düşünce çabasıyla, okumaktan vazgeçmedikçe ülkemize ve insanlığa yararlı nice ilmi çalışmanın, teknolojik kazanımın kapısını aralayacağız. 'izm'ler idrakimize giydirilmiş deli gömleklerdir, diyor Cemil Meriç. İdeolojik prangalara hapsolmeden, Allah'ın yarattığı ve yeryüzünü imar etmek üzere vazifelendirdiği en şerefli varlık olan insan olmamızın şuur ve hür düşüncenin ufkunu kitaplarla buluşmak ümit ederim ki hayata anlam katacak. Yeter ki siz hayal kurmaktan, inanmaktan, çalışmaktan vazgeçmeyin. Bugün 'Millî Teknoloji Hamlesi'nin tüm gurur tablolarında gençlerimizin izi var.

'Türkiye Yüzyılı'nın yeni başarı hikayelerinde de sizlerin imzası olacak. Benim şuna inanmam tam; biz gençlerimize yatırım yaptıkça, onların önlerindeki engelleri kaldırdıkça, bu ülkeden daha nice Aziz Sancarlar, nice Selçuk Bayraktarlar çıkacak. Ağustos böceği ile karıncanın hikayesini hepimiz biliriz. Birileri Ağustos böceği gibi olsa da İstanbul gibi eşsiz bir şehre hizmet etme imkanı kendilerine sunulmuşken tembellik etse de biz şehirlerimiz için, milletimiz için karıncalar gibi çalışmaya devam edeceğiz."

Programa Bakan Kacır'ın yanı sıra İstanbul Valisi Davut Gül, TÜBİTAK Başkanı Prof. Dr. Hasan Mandal, İstanbul İl Millî Eğitim Müdürü Murat Mücahit Yentür, **İstanbul Sanayi Odası (ISO)** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan** ve proje yetkilileri katıldı.

Konuşmaların ardından Bakan Kacır, İstanbul Valisi Davut Gül ve TÜBİTAK Başkanı Prof. Dr. Hasan Mandal tarafından söz konusu protokolün imzaları atıldı. AA